

**Извештај члана пројектног тима др Милорад Степанова
о актуелном развојно-истраживачком пројекту ВШССОВ у Кикинди:**

**Социјализација и учење деце из осетљивих група у контексту пројектног
планирања**

**Др Милорад Степанов (самостално, са васпитачима и децом) МАЈ / ЈУН
2022.**

ЛИКОВНЕ РАДИОНИЦЕ
(нацрт реализације)

у временском оквиру *РИТУАЛИ И РУТИНЕ* (по програму одређене вртићке групе)
релизоване су две ликовне радионице у оквиру практичарског, ликовно-методичког
истраживања:

**ДОПРИНОС ВИЗУЕЛНО-ЛИКОВНОГ ОБЛИКОВАЊА СОЦИЈАЛИЗАЦИЈИ И
УЧЕЊУ ДЕЦЕ ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА - из радионичарског угла**

САЖЕТАК: Ликовне радионице чине рефлексију наставника методике ликовног на
актуелне или већ реализоване пројекте у одређеној вртићкој групи. Временско трајање и
одвијање радионица уклопљена је у време после ужине (у ПУ Кикинда прихваћени назив
је: *РИТУАЛИ И РУТИНЕ*). У том периоду концепт радионица проблематизује могуће
доприносе визуелно-ликовног обликовања социјализацији и учењу деце из осетљивих
група. Мишљења смо да је оваква концепција и рефлексија наставника као и васпитача
адекватан подстицај даљег учења – откривањем, уједно и усвајања визуелно-ликовних и
обликовних процеса.

Кључне речи: осетљиве групе, ликовна радионица, ритуали и рутине, рефлексија,
обликовање

Концепт радионица: Ликовне радионице планиране су и проблематизоване у контексту
рефлексија на пројектно планирање а на основу сопственог претходног, вишегодишњег
наставног искуства као и стручно-уметничких и научних рефлексија.

Могућности: савладавање и артикулација ликовних техника које су се користиле у
актуелним и претходно реализованим пројектима у вртићу (резимирање и предлози
иновирања). Разрада поставки ликовно-обликовних садржаја у оквиру *Ритуала и рутине*
(у договору са васпитачем одређене вртићке групе).

Употреба почетних визуелно-ликовних провокација (мултимедијална нпр. – дигитална фотографија, видео-клип, аудио снимци ... и сл.)

Упознавање и демонстрација традиционалних и технолошки нових ликовних материјала (подсетник, рефлексција, дискусија).

Заједнички (колективни) као и додатни **индивидуални рад** (са децом из осетљивих група).

1. Радионица

Датум реализације. 1.06.2022.

Вртић: *Наша радост*, Кикинда

Васпитачи: Ерика Грујичин

Весна Мајсторовић

Тема – садржај: *МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ* (претходно реализован пројекат у мешовитој узрасној групи васп. Ерике Грујичин).

Време одвијања (реализације): после ужине – временски период одређен од ПУ установе Кикинда под називом: *Рутина и ритуали*

Визуелно-ликовна провокација – подстицај: *Заједничко двориште за све наше кућне љубимце*

Колективни рад са обе вртићке групе (мешовите).

Ликовна техника: угљен на натрон папиру (габаритнија подлога, састављена од неколико папира, формата 70 x 100cm).

Место реализације: под терасе вртића.

Време реализације: око 40 минута.

Истраживачки поступак: феноменолошко посматрање, белешке, дискусија (васпитачи), анализа процеса и продуката (ликовних радова деце/ фокус: деца из осетљивих група по процени васпитача). Анализа узрасно развојних фаза

Истраживање присуства индивидуализације (личног печата, оригиналности, креативности) као и социјализације деце која се посматрају у оквиру вртићке групе (колективном ликовном раду) као и у међуодносима које такав рад производи.

Стручно полазиште: *Колективни дечији цртеж може много допринети бржој социјализацији деце* (Бодулић, 63)

Исход/**предлог:** ликовне игре као могућност социјализације и *Учење кроз игру*

ПРИЛОГ:

Ликовна артикулација: колективни (групни рад са обе вртићке групе , школским угљеном на подлози од натрон-папира)

Колективни рад – цртеж школским угљеном: договарање, расподела простора

Љубимци, из угла детета у заједничком дворишту

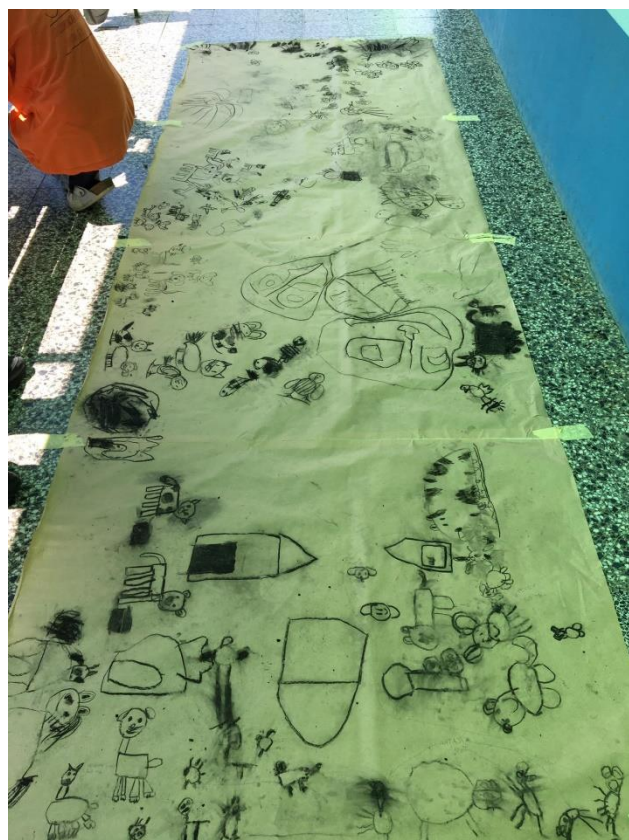
Пластички знакови и значења...

*Ликовна експресија – угљен – артикулација интензитета ликовног трага
Двориште...имагинација и/ли идеја*

У дворишту... сви смо заједно !?

Испуњено двориште – за почетак анализе пластичких знакова

2. Радионица

Датум: 10.06.2022.

Вртић: *Наша радост*, Кикинда

Васпитачи: Ерика Грујичин и Весна Мајсторовић

Тема – садржај: ***Инсекти у природи – предлог хотела за инсекте на папиру*** (реализован пројекат у две одвојене групе (мешовите) васп. Ерике Грујичин и васп. Весне Мајсторовић). Визуелно – ликовна провокација – подстицај: фотографије инсеката (пчеле, бубе) и видео клипови истих (аутор: Милорад Степанов)

Колективни рад (*рад у пару*) у обе вртићке групе.

Ликовна техника: мека Б. Оловка на *Фабриано* папиру (а/2).

Место реализације: собе вртића

Време реализације: око 40 минута уз потоње интересовање деце и васпитача да се активност још једном понови наредних радних дана како би и деца која су силом прилика била одсутна са радионице, добила прилику да ликовним поступком одреагују на овакве, по нашем мишљењу веома блиске и присне садржаје, понуђеном ликовном техником којом по мишљењу наставника методике ликовног и васпитача очигледно владају (мека граф. Б оловка, на подлози од папира (*Фабриано* блок а-2 формата)

Истраживачки поступак: феноменолошко посматрање, дискусија, анализа процеса и продуката (ликовних радова деце/фокус: деца из осетљивих група).

Посебна анализа граф. оловком, изведених ликовних детаља радова деце из осетљивих група (Хаџи-Јованчић, Н., 2000).

ПРИЛОГ:

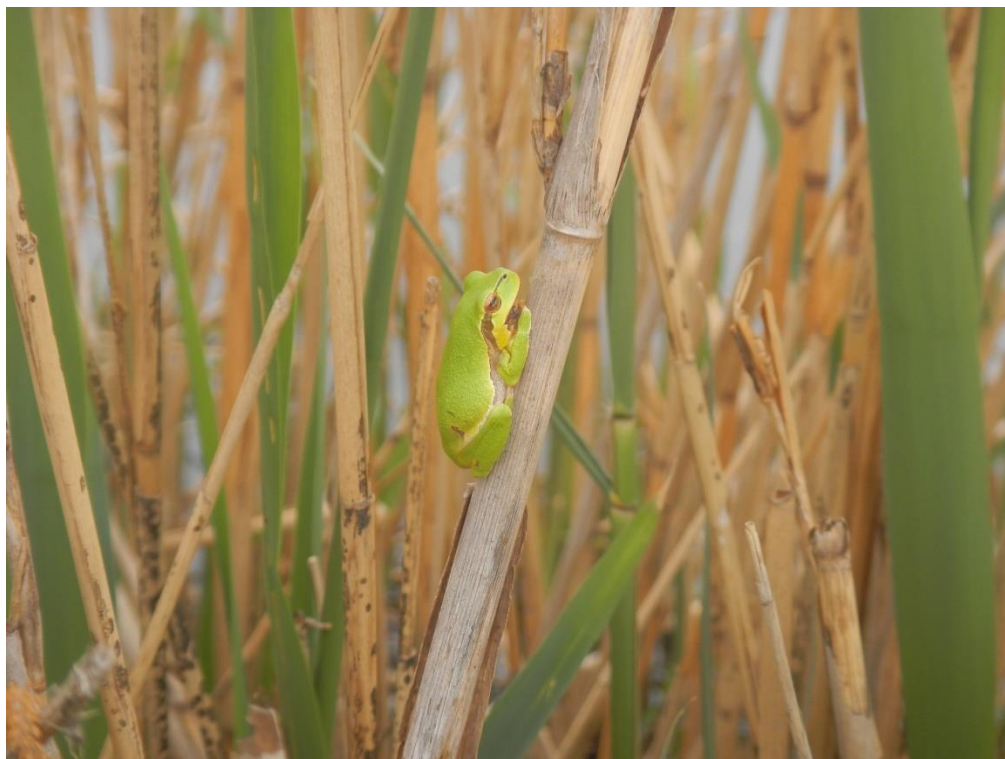
Инсекти у природи – предлог хотела за инсекте на папиру (уводни део – визуелни подстицај и дискусија)

Визуелна прича из природе као подстицај: *Гусеница и мрави* (видео клип; аутор: Милорад Степанов)

Буба која једе цветове – дигитална фотографија

Гаталинкина камуфлажа – дигитална фотографија, подсетник(камелеон!?) дискусија

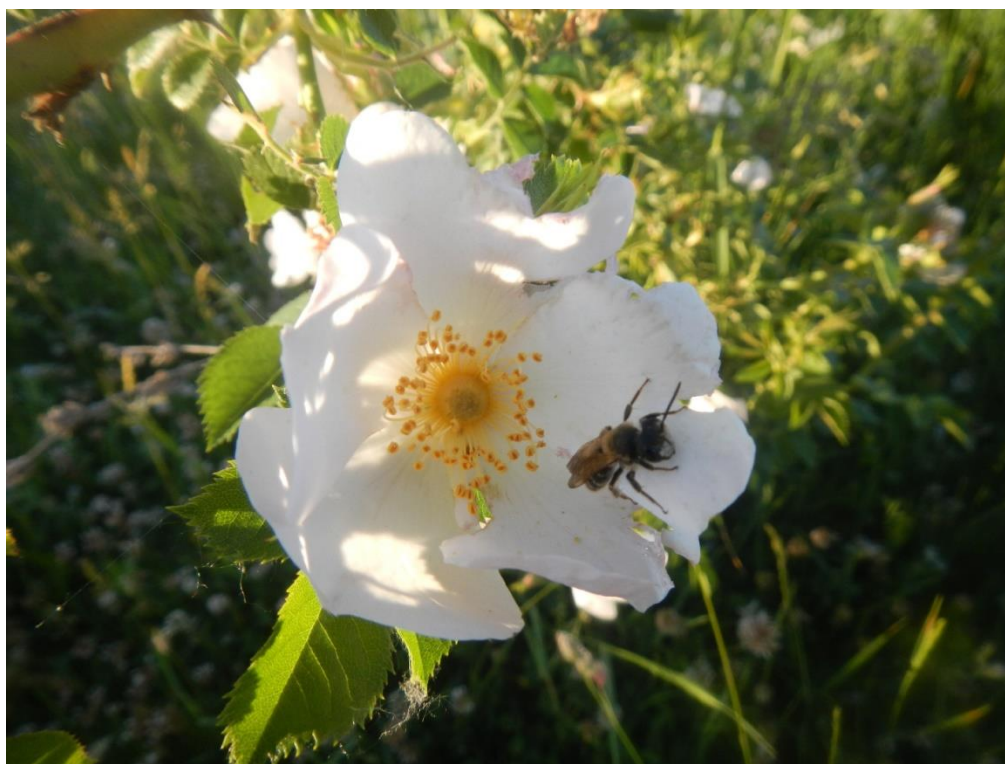
Визуелна прича из природе: Вилин коњиц који једе пчелу (дискусија: како – зашто, прича о пчели, убодима и меду, о односу човека и пчеле, односи међу инсектима, стаништима) видео клип и дигитална фотографија; аутор:Милорад Степанов

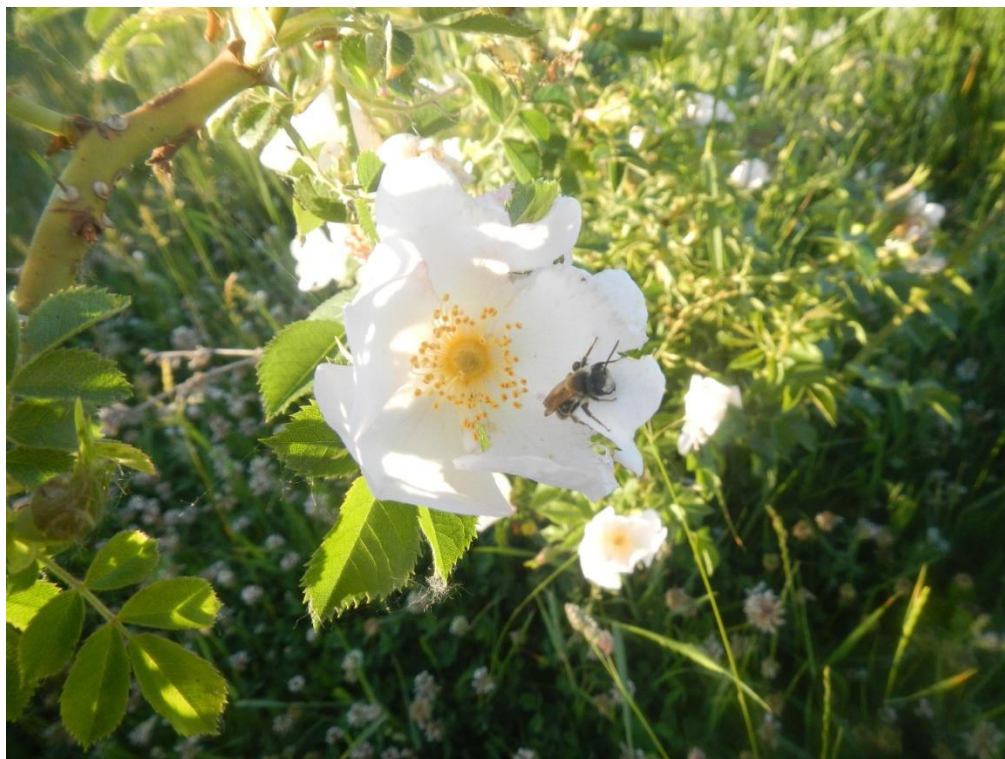
DSCN3858.MOV

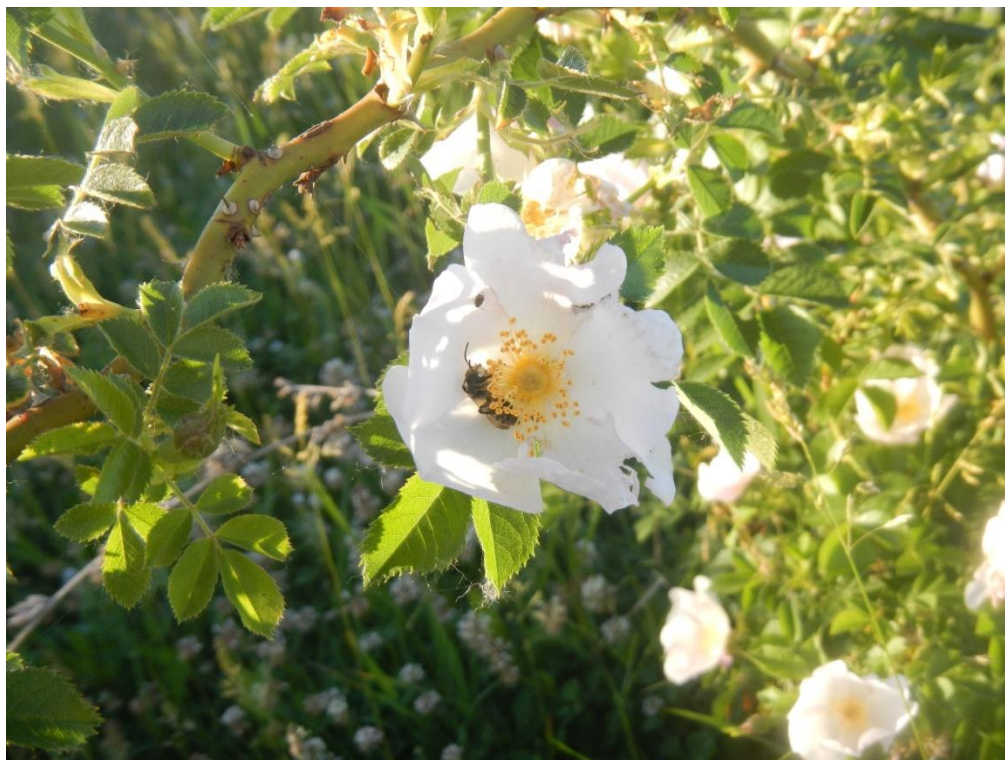
Који је ово инсект? дигитална фотографија

Визуелна прича из природе: *Пчелица на радном месту ...* видео клип и дигитална фотографија,;
аутор: Милорад Степанов

Дивља ружа у цвету – дискусија: пчела и полен и још понешто (видео-клип и дигитална фотографија)

DSCN3635.MOV

Непозната буба у пицами или дресу...!? дигитална фотографија – загонетка / дискусија...

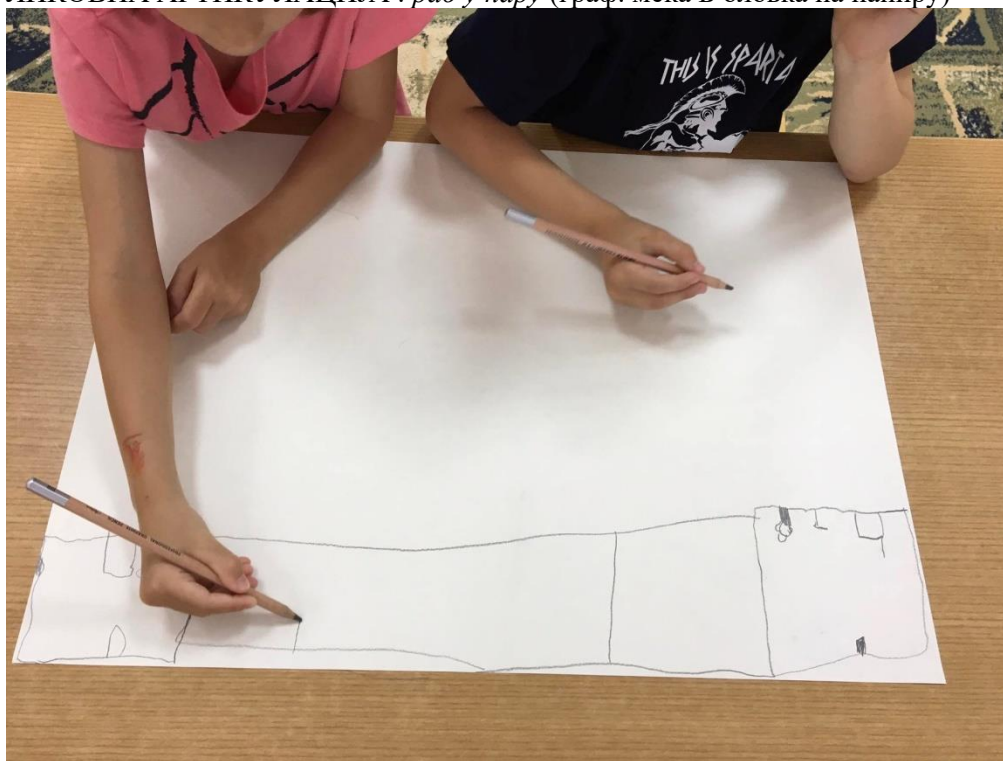

Овде сам проналазио и инсекте ..., дигитална фотографија, дискусија: станиште, како уочити инсекта, приступи алатке (телефони, фото апарати, разне лупе и дурбини и сл...)

Стомак или леђа ... , дигитална фотографија, дискусија: о изгледу, карактеристикама делова тела инсеката ...

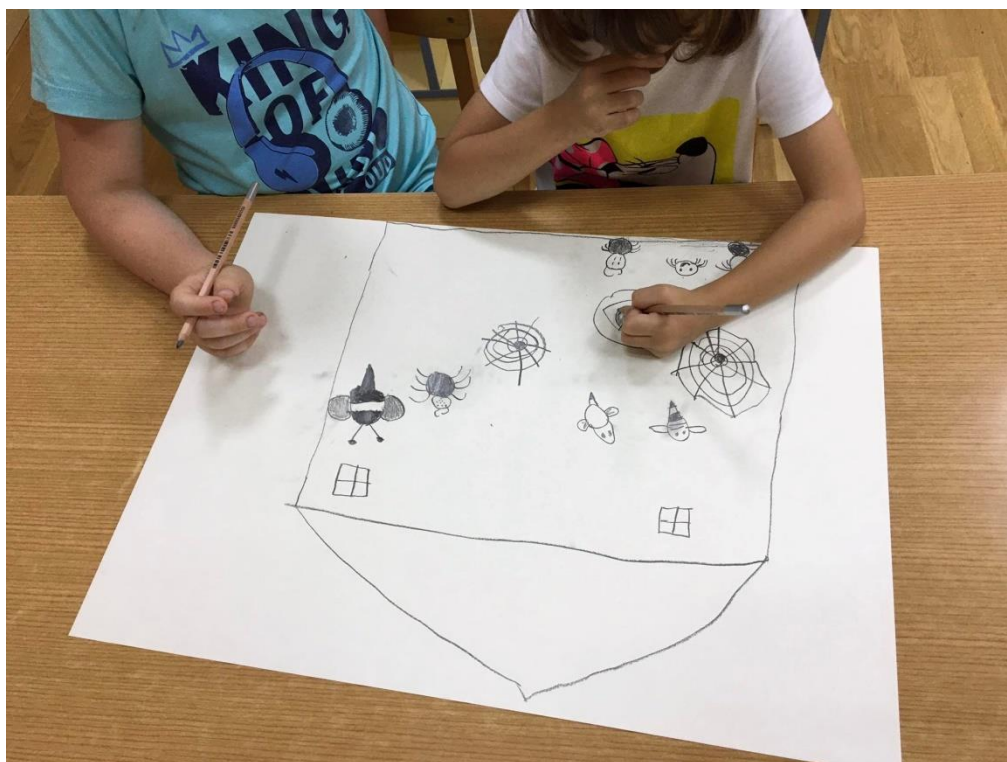
ЛИКОВНА АРТИКУЛАЦИЈА : рад у пару (граф. мека Б оловка на папиру)

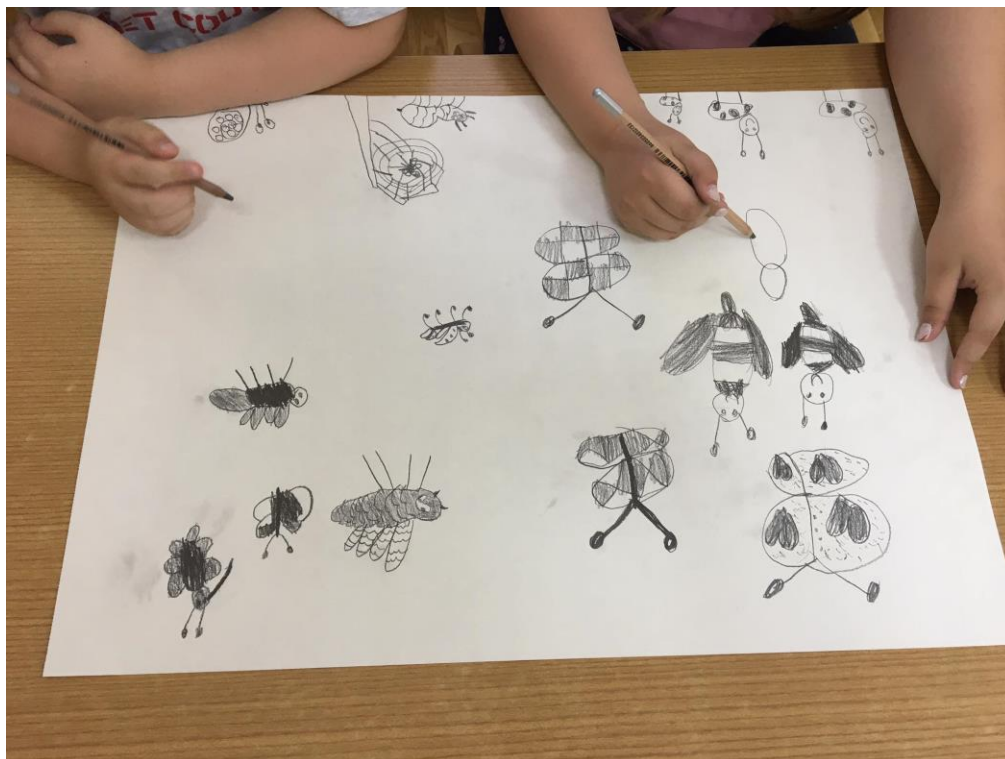
Линија (план) хотела ... за инсекте

У пару је и цртање лепше (лакше!?)

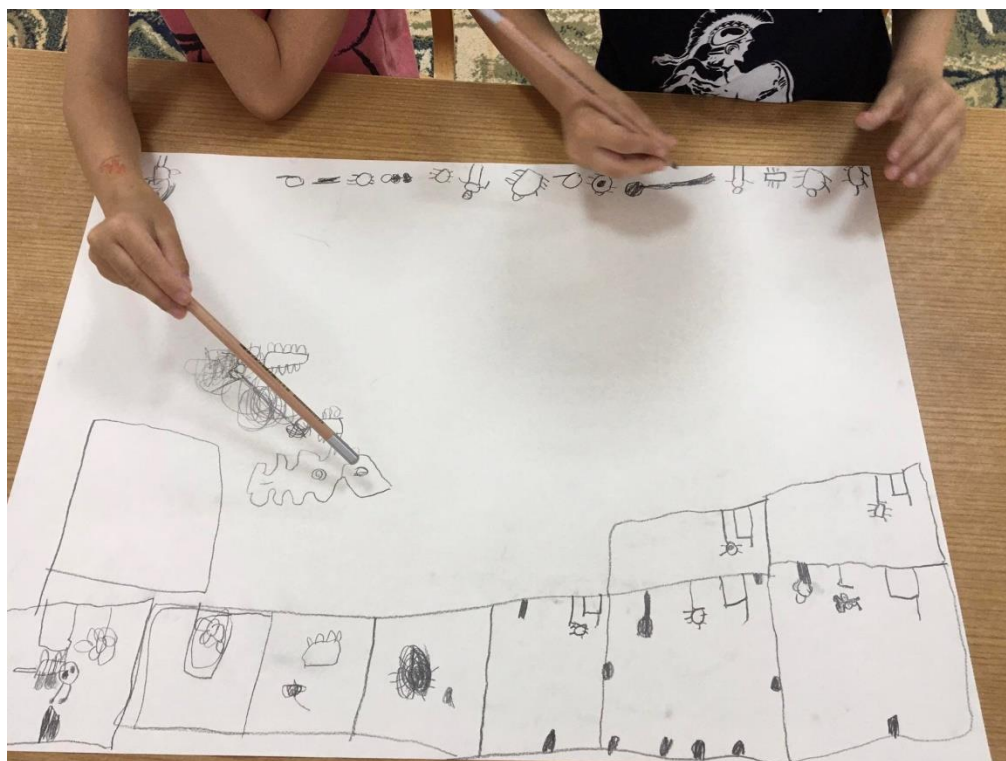
за
Договарање један црта – други одмара
Да не заборавим/о крила

Оловка пише срцем од меког графита !?

Скоро готов/о

АНАЛИЗА (М.С.) Редослед – узрасно развојно: фаза схеме !?